

Motywacja, ale jaka?

- ☐ Motywacja: jak budzić potencjał, jak motywować ucznia ?
- ☐ Rozpoznawanie i budzenie potencjału i zasobów ucznia w projekcie
- ☐ Motywacja jako trampolina do działania. Co pomaga, co przeszkadza?

„Stawanie na rękach”, czy „park rozrywki”?

- ☐ Marzymy o sytuacji, w której wchodzimy do klasy, sali, naciskamy przycisk i już wszystko działa.
- ☐ „Niestety taka metoda nie istnieje. Motywowanie uczniów wymaga od nauczyciela starania i pracy, jednak kluczem nie jest wcale wkładanie nadludzkiego wysiłku, „stawanie na rękach” czy robienie z lekcji lub „parku rozrywki. „
- ☐ „Jest to bardziej kwestia dostarczania uczniom takich metod i form pracy, aby sami stawali się coraz bardziej samodzielni, budowania w nich decyzyjności i odpowiedzialności, zachęcania do prób i podejmowania własnych wyborów,... w zdobywaniu wiedzy i kształceniu kompetencji” w opozycji do podawania gotowych rozwiązań.
- ☐ „Innymi słowy – szukanie środka ciężkości w połowie drogi, gdzie odpowiedzialność za odnoszenie sukcesów edukacyjnych jest zarówno po stronie nauczyciela jak i po stronie ucznia • „

Trafnie rozpoznać potencjał ucznia

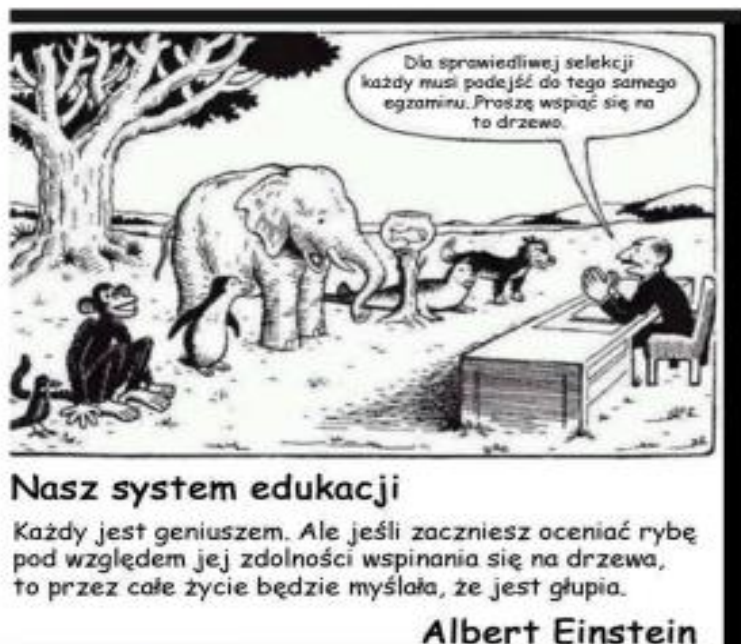
Inteligencje wielorakie wg Gardnera

Typ inteligencji	Przykładowy kierunek rozwoju	Kluczowe komponenty
logiczno-matematyczna	naukowiec, matematyk	Wrażliwość oraz zdolność do dostrzegania wzorców logicznych lub liczbowych; zdolność prowadzenia długiego ciągu rozumowania.
językowa	poeta, dziennikarz	Wrażliwość na dźwięk, rytmy i znaczenie słów; wrażliwość na różne funkcje języka.
przyrodnicza	biolog, ekolog	Wrażliwość na różnice pomiędzy gatunkami; zdolność do subtelnej interakcji z żyjącymi stworzeniami.
muzyczna	kompozytor, skrzypek	Wrażliwość na rytmy, wysokość i barwy dźwięków, ich rozumienie i zdolność do tworzenia; rozumienie form ekspresji muzycznej.
przestrzenna	pilot, nawigator, rzeźbiarz	Umiejętność trafnego postrzegania świata wzrokowo-przestrzennego i analizowania swoich pierwotnych percepcji.
cielesno-kinestetyczna	tancerz, sportowiec	Umiejętność kontrolowania własnych ruchów ciała i zręczność w radzeniu sobie z przedmiotami.
interpersonalna	terapeuta, sprzedawca	Umiejętność dostrzegania i właściwego reagowania na nastroje, temperament, motywacje i pragnienia innych ludzi.
intrapersonalna	osoba o szczegółowej, trafnej samowiedzy	Dostęp do własnych uczuć, umiejętność ich rozróżniania oraz polegania na nich przy kierowaniu zachowaniem; znajomość własnych mocnych stron, słabości, pragnień i inteligencji.

Jak przydzielać zdania?

„ Po warunkach ?”- tak, ważne, by je umiejętnie rozpoznać ...

*-Udało mi się, nie udało mi się -
z tym przestaniem rzutującym na
samoocenę wielu uczniów
idzie w świat*

<https://www.facebook.com/zatokaempatii/photos/a.73504226662180.1073741828.721754267990980/1070721146427622/?type=3&theater>

Choć zasady te same... każdy uczy się inaczej

Ku refleksji...

„Przyglądam się drzewu...

Mogę je potraktować **jako obraz**: sterczący w nawale światła słup, albo tryskająca zieleń...,

Mogę je odebrać **jako ruch**, tętniące żyły w mocno pnącym się w górę pniu, ssanie korzeni....

Mogę je zaklasyfikować do określonego gatunku i patrzeć na nie jako na okaz, studiując budowę....

Mogę je zdematerializować i uwiecznić przez sprowadzenie do liczb...

Ale może się zdarzyć ..., że **zostanę włączony w relację...**

Nie muszę rezygnować z jakiegokolwiek sposobu mojego oglądania.

Obecnie jest wszystko, co dotyczy drzewa: jego forma i mechanika, jego kolory i chemia,
jego rozmowa z żywiołami i z gwiazdami ...

...

Raczej wszystko – obraz, ruch, gatunki okaz, prawo i liczba – jest tutaj nierozdzielne złączone.

Nie próbujemy osłabiać sensu relacji: **relacja jest wzajemnością**”

Martin Buber, Ja i Ty . Wybór pism filozoficznych w *Warsztaty edukacji twórczej*, Europa, 2004.

Czasami jednak warto zaryzykować, by odkryć potencjał ucznia

Zdziwienie. Gdy kot zmienia się w lwa

Zagrożenie:

Gdy obsadzamy, delegujemy zadania cząstkowe po tzw. „warunkach” po tym, co widzimy na lekcji.

Nie do końca znamy możliwości uczniów, czasem nie rozpoznajemy głęboko ukrytego potencjału i zasobów czyli : „co w kim tkwi?”

Wartość dodana:

Projekt wielokrotnie daje szansę „tym z ostatnich rzędów ławek”,
gdy kot zmienia się w lwa, bywa, iż jesteśmy tym faktem pozytywnie zaskoczeni ...

Czym jest motywacja?

Motywacja to proces wieloaspektowy

ukierunkowujący zachowanie
jednostki
na osiągnięcie określonych celów,
stanów rzeczy.

Nasz cel główny:
realizacja zadania projektowego,
wzmacnianie i poszerzanie
kompetencji uczniów

Tu możemy podzielać, jeśli wiemy-
jak TO działa?

Jak wykorzystać elementy procesu motywacji w projekcie?

Ważne, by pokazać uczniom, że warto...,
co zyskają, do czego **IM** się to przyda na co dzień ?

Zdecydowanie **IM**...

Nie zawsze to co **NAM** się wydaje, że im się przyda, im się realnie przyda

Potrzeba

Po co mi to?

**Kalkulacja
opłacalności
działania**

Co z tego będę miał?

Działanie

Nauczę się robić filmy
kadrować zdjęcia,
zyskam biegłość na tablecie
... inne realne korzyści

Zapoznajmy uczniów z projektem pod kątem „**korzyści i atrakcyjności dla nich**”... i zbierzmy informacje od uczniów: co zyskają w projekcie? (umiejętności IT?, obcowanie ze sprzętem?)

W momentach utraty motywacji, trzeba te wartości przypominać i się do nich często odwoływać

Efektywne rozgrzewki

Gdy już zapoznamy uczniów z celem, sposobem, harmonogramem

ZDANIE LUB PYTANIE
NA DOBRY POCZĄTEK...

RUNDKA (BEZ PRZYMUSU ODPOWIEDZI)

**Dlaczego tu jestem? Czego oczekuję po projekcie? Jak widzę swój udział ?
W czym jestem dobry?
Do czego mój udział może się przydać ?
Co chciałbym robić? Co wydaje mnie się najbardziej interesujące ? Jakie
widzę korzyści z uczestnictwa?**

Dla ucznia bardzo cenną rzeczą jest możliwość **nieudzielenia odpowiedzi**, jest to swoisty komfort. Dla nauczyciela brak odpowiedzi ucznia jest ważną informacją zwrotną.

Straty i nagrody

**Wszystko co robimy w życiu bazuje
na determinacji naszego mózgu
żeby
minimalizować niebezpieczeństwo
i maksymalizować nagrody –**

[David Rock](#) „Brain at work”.

www.motyvacjado.pl/4-sposoby-jak-opanowac-emocje/

Motywacja, ale jaka?

Zamienić

MOTYWACJA ZEWNĘTRZNA:

np. **ja muszę**

- mieć dobre oceny,
- zdobyć nagrodę,
- zostać zauważonym pochwalonym i docenionym
- uniknąć kary

- muszę mieć najlepszy wynik
- muszę, bo nie chcę być źle oceniony
- muszę, bo pani patrzy i ocenia

Wady: działanie w imię:

- strachu przed konsekwencjami
- nastawienia na wyniki
- pozyskania prestiżu
- uzyskania pochwały

MOTYWACJA WEWNĘTRZNA: np. **ja chcę**

- Motywacja wewnętrzna idzie w parze z wysokim poziomem przyjemności czerpanej z nauki, większą ciekawością świata, niższym poziomem lęku przed szkołą, skłonnością do podejmowania zadań stanowiących „wyzwanie” dla jednostki, lepszymi osiągnięciami w nauce (*Michalska*).
- **Co istotne, motywacja, która jest oparta na zainteresowaniach i ciekawości, nie jest narażona na wyczerpanie się.**

- **Chcę** być w czymś coraz lepszy.
- **Mam** zainteresowania i zależy mi na ich rozwijaniu oraz zdobywaniu wiedzy.
- **Poszukuję** odpowiedzi na ważne dla mnie pytania.
- **Widzę cel i sens** mojego działania

Zalety: działanie w imię:

- przyjemności, zabawy (przy okazji nauki)
- rozwijania pasji i samorealizacji
- ciekawości, samozadowolenia itp.

Jakie czynniki mogą mieć wpływ na motywację ucznia?

**sposób przekazywania treści,
sposób informowania o zadaniach, podejście i zaangażowanie prowadzącego**

**przebieg zajęć, dobry plan, dobra organizacja,
zasady i reguły energia, tempo pracy**

atmosfera na lekcji, spotkaniu

**wyraźne określenie celu lekcji, spotkania oraz
sensu działań**

**nauczanie polisensoryczne, uruchomienie emocji.
Dawanie okazji do działania**

**odejście od „kultury błędu”
na rzecz zasady
„zielonego ołówka”**

Co może utrudniać motywację w kontakcie zdalnym?

- **Zapośredniczony rodzaj relacji N-U, trudności sprzętowe**

**Wymóg większej samodzielności, samodyscypliny
Niewypracowane nawyki uczniów,
Zmora prokastynacji**

Problemy z utrzymaniem koncentracji przez dłuższy czas

**Próby uchylania się
od obowiązku, zaabsorbowanie innymi sprawami: multitasking-
warto uczniom powiedzieć na czym polega**

Brak pewnej systematyczności; brak nawyków samodzielnej pracy

Uwag kilka...Co może powodować utratę motywacji ?

- ☐ **Niedostrzeganie powiązania przyswajanych umiejętności ze swymi potrzebami: Po co mi to?**
- ☐ **Nieatrakcyjne, nudne, przewidywalne spotkanie edukacyjne, brak pobudzenia i zaangażowania emocji, zbyt powolne tempo lub zbyt szybkie,**
- ☐ **Zbyt wysokie wymagania, nieadekwatne do preferencji i potencjału ucznia,**
- ☐ **Niewystarczający czas na przyswajanie umiejętności,**
- ☐ **Krytyka personalna,**
- ☐ **Nieuwzględnianie specyficznych potrzeb edukacyjnych i deficytów ucznia,**
- ☐ **Zła komunikacja interpersonalna, brak odpowiednich wzmocnień, informacji zwrotnej,**
- ☐ **Nieprzyjazna, napięta atmosfera, presja czasu,**
- ☐ **Nastawienie tylko na wynik,**
- ☐ **Nieumiejętne delegowanie zadań,**
- ☐ **Nierealne cele do zrealizowania,**
- ☐ **Brak przyzwolenia na błędy.**

STWORZENIE MOŻLIWOŚCI, PRZESTRZENI DO ZADAWANIA PYTAŃ

Drobna uwaga:

W sytuacji, kiedy prosimy kogoś o udzielenie odpowiedzi i uczeń odpowiedział niewłaściwie, nie prosimy innego ucznia, tylko sami odpowiadamy.

W przeciwnym razie uczeń może poczuć się niekorzystnie skonfrontowany, gorszy.

Ocena działania jako drogowskaz lub barykada

**Oceny szkolne mogą długo ważyć na poczuciu własnej wartości i własnych możliwości człowieka.
(R. I. Arends)**

Warto sobie uświadomić, że ocena może być jak **drogowskaz** lub jak **barykada**.

Informacje płynące z oceny mogą nam pomóc dalej działać i uzyskiwać coraz lepsze rezultaty, albo wręcz przeciwnie – zablokować działanie, zniechęcić do podejmowania wysiłku (...)

(M. Taraszkiewicz, *Ocenianie to nasza specjalność*, piatkazplusem@cke.edu.pl)

De-motywatory w opinii uczniów:

- *Źle zostało ocenione to, co zrobiłem, mimo, że się starałem i nikt na to, nie zwrócił uwagi*
- *Zły kontakt z nauczycielami, -nie rozumie, tylko rozlicza*
- *Poczucie niedocenienia starań, porównywanie do innych, „lepszych uczniów”*
- *Coś mi się nie udaje, choć jestem przygotowana i wszyscy to widzą, mam gorszy dzień*
- *Brak chęci do nauki i kolejne słabe oceny*
- *Niezrozumienie ze strony nauczyciela*
- *Złe relacje z rówieśnikami*
- *Brak organizacji na lekcji, chaos*

Nie sprzyjają motywacji:

- ☐ **błędy atrybucji** - niektórym uczniom przypisujemy z góry niższe możliwości intelektualne (oczywiście nie jest to regułą)
- ☐ **efekt samospełniającej się przepowiedni** - czyli uczeń postrzegany jako „lepszy”, „gorszy” jest stale widziany tak samo z konsekwencją właśnie takiego oceniania jego pracy,
- ☐ **błędy perspektywy i generalizacje** - czyli im lepiej znamy i lubimy ucznia, tym lepiej go oceniamy (powiększanie granic tolerancji),

To demotywuje, nie wspiera ucznia

- **reglamentowanie czasu** odpowiedzi i liczby pytań naprowadzających na właściwy tok rozumowania - czyli uczeń „lepszy” dostaje więcej czasu na odpowiedź albo otrzymuje wskazówki naprowadzające, a uczeń „gorszy” musi odpowiadać błyskawicznie i jest pozbawiony nauczycielskiej podpowiedzi,
- **preferencja zadań rozwiązywanych na czas** - jest to zajęcie tylko dla osób odpornych na stres,
- **błąd wzmacniania negatywnych stanów** rzeczy - zbyt dużo czasu poświęca się na wytykanie błędów brak wskazywania wzorców i pozytywów.

Ważne:

- **Jasne, znane uczniom kryteria oceniania działań;**
- **Monitorowanie; aktywizacja energii grupy na każdym etapie;**
- **Zadania dedykowane polisensorycznie;**
- **Elementy zdrowej rywalizacji, nie-wzajemnej konfrontacji;**
- **Błędy oraz informacja zwrotna jako źródło wiedzy nauczyciela;**
- **Dobra, przyjazna, otwarta atmosfera; brak odczucia presji czasu;**
- **Możliwość i przestrzeń do zadawania nawet „głupich pytań”;**
- **Przyznanie prawa do błędu i samooceny własnych działań;**
- **Dobra organizacja pracy, wspólne wypracowanie reguł;**
- **Troska o zdrową komunikację bez przemocy, określenie sposobów kontroli emocji.**

Jak wyzwolić kreatywność?

Ważne: zachęcanie do spekulowania, testowania różnych rozwiązań

Aranżuj sytuacje, tak, by uczniowie, głośno myśleli, by cierpliwie słuchali innych, mieli okazję do testowania różnych rozwiązań, nawet tych najmniej efektywnych...

Projekt jest doskonałą okazją do tego, by uczniowie nauczycieli się zasad pracy grupowej: wzajemnego słuchania, komentowania działań, konstruktywnej krytyki i komunikacji, kompromisu.

Zachęcaj do dyskusji grupowej :

*A co jeżeli..?, Jakie są inne sposoby...?, Niektórzy sądzą, że... Możemy użyć...
Przypuśćmy, że...Może warto spojrzeć na to z innej strony*

Dać przestrzeń do działania, testowania i popełniania błędów informacja zwrotna

- ✓ Niezwykle istotną rzeczą jest stosowanie przez nauczycieli informacji zwrotnej, która daje uczniom wiedzę o bieżących rezultatach ich działań na poszczególnych etapach lub do adekwatności ich zachowań, ale również o zainteresowaniu nauczyciela, jego koncentracji na uczniu i uwadze.
- ✓ DIZ - dawanie informacji zwrotnej zaspakaja wiele potrzeb uczniów tj. bycia zauważonym, docenionym, ważnym.
- ✓ Przekazuje mu informację, że podejmowane przez niego działania są zauważone, wywołują reakcję.
- ✓ Uczeń czuje się wtedy zmotywowany do dalszej pracy, dostaje "parę w maszynę"
- ✓ Nie ma nic gorszego niż brak reakcji innych na nasze istnienie i działanie.
- ✓ Aby informacja zwrotna mogła być skuteczna, powinna być: udzielana na bieżąco, jasna, konkretna, wyważona, osobista.

<https://profesor.pl/publikacja,13348,Artykuly,Motywowanie-uczniow-do-nauki-wyzwanie-dla-nauczyciela>, B. Grzesik

Zagrożenie:

- ☐ Brak informacji zwrotnej na poszczególnych etapach-

chwalimy tylko efekt działań

Zagrożenie:

- ☐ Informowanie tylko o błędach, brak reakcji w przypadku adekwatnych i oczekiwanych działań „kultura błędu”

Czasami dobre wykonanie zadania jest dla nas tak oczywiste, że zapominamy
o komunikacie: **well done.**

Bonus Pakiet projektowy ucznia

Co zyska uczeń ?

Ważniejszy od „efektu” jest zawsze „proces”

Często, owładnięci błyskotliwymi efektami zastosowania technologicznych urządzeń i zachłyśnięci potencjałem nowych aplikacji, skupieni na realizacji zadania „krok po kroku” zapominamy o tym, co jest najistotniejsze i najcenniejsze dla uczniów w pracy metodą projektu- PROCES. Proces, czyli droga do celu na której uczą się cennych i przydatnych kompetencji: poznawania się nawzajem, komunikacji, bronięcia swych racji, kreatywności, wspólnego działania.

Bezценne wartości płynące z pracy tą metodą tj.:

- komunikacja bez przemocy, nauka konstruktywnej krytyki,
- kreatywność umiejętność oceny własnych działań,
- nauka kompromisu,
- pomoc wzajemna,
- umiejętność zapanowania nad własnymi emocjami,
- umiejętność słuchania i współpracy są dziś towarem najbardziej poszukiwanym na rynku pracy.

To niczym nie zastąpione kompetencje, których brak pozbawił już niejednego pracownika szansy na błyskotliwą przyszłość zawodową.

Jeśli, w którymś momencie pracy projektowej dostrzeżesz uczniów:

- słuchających z uwagą siebie nawzajem, dyskutujących na argumenty, nie na siłę głosu, na pozycję w klasie,
 - szanujących swoje „odjechane” i nierealne czasem pomysły, zbijających koncepcje nie- osobę ,
 - broniących „bez przemocy” swoich rozwiązań, pomysłów i tez, ale czasem stosujących kompromis ,
 - testujących niekonwencjonalne i nieprzewidywalne, szalone może rozwiązania,
 - pomagających sobie i wspierających się wzajemnie, ale asertywnych w stosunku do leni i manipulantów,
 - liderów, którzy pociągają innych, nie siłą, ale „swoim przykładem” i charyzmą, organizują i planują pracę,
 - takich, którzy odkrywają nagle swoje pasje i mocne strony, gdy wcześniej kompletnie ich nie dostrzegali,
 - grupę, która po prostu świetnie się bawi , a uczy „przy okazji”, opanowując” krok po kroku” nowe technologie IT
- ...
- Nie martw się,
 - że Wasze działanie będzie może mniej efektywne, a projekt mniej widowiskowy.
 - Ty-jako opiekun grupy-osiągnąłeś już swój cel-
 - dałeś uczniom coś ważnego, COŚ co ich poniesie,
 - wyposaży w zasoby, da potencjał na przyszłość, coś bezcennego i wciąż aktualnego, niczym autoodnawialne źródła energii
 - - KOMPETENCJE

Wykorzystane w prezentacji:

- <https://kno.ore.edu.pl/artykuly/99-co-motywuje-uczniow->
- Bożena Kubiczek, Sztuka oceniania: motywowanie uczniów do rozwoju
- Jere Brophy, Motywowanie uczniów do nauki
- Merrill Harmir, Duch klasy: jak motywować uczniów do nauki
- Julian Piotr Sawiński, Sposoby aktywizowania uczniów w szkole XXI wieku
- Craig Hassed, Richard Chambers, Uważne uczenie się

